

Pulkkisella oli viikko sitten syytä ihmetellä, mitä tekemistä muutamalla Eemelillä oli tällä palstalla. Eemelit ne kerkiää joka paikkaan, niin myös kaikenkarvaiset »peet», painosellaiset nimenomaan, joiden niskoille tahoisin lykätä sen, että Aapelista tuli eemeli. Toista kuukautta sitten oli puhe Matilaisista, ihmettelinpä lopuksi, mihin ovat Oulusta kadonneet. Jo samana iltana soittelemme ensimmäinen kertoakseen, että Matilaiset elävät ja vahvasti. Soittaja oli Samuli Onnela, hyvä tuttu, historian mies. Niinpä hän tiesi, että Onnela on talon nimi Sodankylästä. Siihen taloon oli tullut isännäksi hänen isänsä isänsä isä Johan Emanuel Nil-sinpka Mathlin (1745—1836), ja niin oli Mathlin muuttunut Onnelaksi. Ensimmäisenä Mathlinina oli Sodankylään asettunut Nils, joka oli ollut Sodankylän, Som-pion, Keminkylän ja Kittilän Lapin kruununnimismies. Nilsin isoisä oli oululainen kauppias Juhon Heikinpka Matilainen (k. 1680), mies, joka mainitaan jo Oulun historiassa, samoin kuin hänen isänsä laivanvarustaja-kauppias Heikki Ollinpka Matilai-

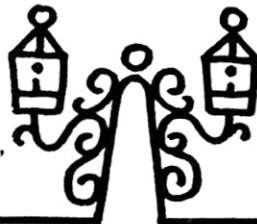
nen. Minä törmäsin näihin Matilaisiin syksyllä yrittäessäni kaivautua Kaarlenholvin tontilla »pintaa syvemmälle». Ilmeni, että mainittua tonttia, joka Oulussa nykyisin on tunnettu parhaiten Santa-holman kivitalon tonttina, aikana, jolloin siinä tuskin oli kivistä muuta kuin kellari, komea kyllä, puutaloa sitten kyllä sitä enemmän, hallitsi Matilaisen suku, samoja Matilaisia kuin nuo Sodankylän äsken mainitut Matilaiset ynnä eräät muutkin Ouluun uudelleen tullista tulleet.

Nykyinen Kaarlenholvin tontti ja kadun toisella puolella oleva Pakon perikunnan tontti olivat jo ammoisina aikoina (!) rajanaapureina, katu niiden välille puhkauttiin vasta 1822-vuoden palon jälkeen. Viimeisimmässä tonttumeroinnissa ennen sitä suurpaloa näyttäisi Pakon paikalla olleen n:o 90 ja Kaarlenholvin kohdalla 89, ja monista merkeistä päätellen, että 90:n omistajan nimi jo kohta isonvihan jälkeen 1720—30-luvuilla, oli Matilainen.

Saman vuosisadan lopulla ovatkin sitten molemmat tontit Matilaisilla, joita välillä on enemmän.

Oulu-lehti 25.1.1975

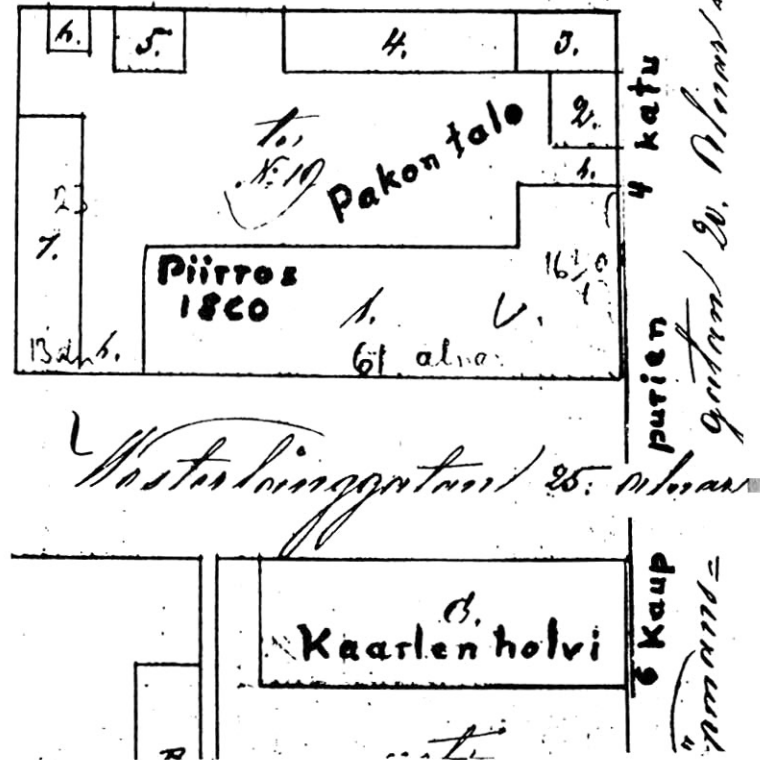
Panu "Mathlinin salonki"

kuin vähemmän. Siihen sukuun oli naitu myös se Scholastica, josta pakinassani mainitsin. Silloinkin olivat molemmat tonttumerot (89—90) samalla omistajalla. Vasta Mathlinin lesken jälkeen ilmestyivät Tujulinin ja Celsiukset ja monet muut, jotka edelsivät Nylandereita. Näytti kirjojen mukaan siltä, että sekä 90 että 89 (eli nyk. 15 ja 18/1) olisivat menneet suvusta pois.

Annahan olla, nyt alkoi sitten korviini kantautua puheita, että siinä Pakon talossa, joka aikanaan oli kuuluisan Mauno Rosendalin talo, jossa toimi mm. Tyttökoulun »jatko» ja Rosendalin Westerlundin valmistava koulu, oli jo näitä ennen ollut »Mathlinin salonki». Ensimmäisenä siitä taisi mainita Näsin Valtterin, joka tiesi, että tässä talossa, joka on väljempi sisältä kuin päältä voi pää-

teilläkään, oli sata vuotta sitten täysihoitola, jossa moni oululais-tunut kuuluisa koulumaisteri sai ensimmäisen »helinnakoteerinkinsa» ja moni muu kohtuullista korvausta vastaan jokapäiväisen leipänsä. Tähän hätään ehti tietenkin ystävänä Pertti Juvani Helsingistä, kuinkapas muuten. Hän lähetti kopion H. Mathlinin perillisten palovakuutuskirjasta 1860, jossa koko nyk. Pakon tontti taloineen on komeasti piirretty, ja mukana tiedot, että talo oli rakennettu kahdessa vaiheessa, 1828 ja 1834, siis ensimmäinen osa melkopian uuden asemakaavan vahvistamisen jälkeen. Rakennuttaja oli kai omistaja itse, tullitarkastaja Henrik Mathlin. Scholastica, Claes Mathlinin leski, oli kuollut vasta 1804. Mitähän sukua mahtoiivat olla, ja jatkuiko Matilaisen perinne vai tulivatko he 1822:n

jälkeen takaisin omalleen! Olisi lysti ehtiä tutkia.

Mathlinin talossa oli suuri sali — siitä siis »Mathlinin salonki», jossa pidettiin varsinkin musiik-

kitilaisuuksia ja oikein konserttejakin, tietää Juvanin maisteri. Koulutalo, ravintola, konserttisaali, jopa tuli historiaa meidän salaisen pienen »Mustan kätemme» muinaiselle päämajalle!